

KESKKONNAAMET

Keskkonnakaitse lubade andmine/muutmine ning nõuded MCP valguses

Dagmar Undrits

KeA välisõhübüroo juhataja

10.12.2024

Lubade muutmise nõue

KeMi 2017. a määrusest nr 44:

- ◇ Õhusaasteload ja keskkonnakompleksload, milles kajastatakse olemasolevat keskmise võimsusega põletusseadet, mis on võetud kasutusele enne 2018. aasta 20. detsembrit, või mis on väljastatud enne 2017. aasta 19. detsembrit, viib loa andja käesoleva määruse nõuetega vastavusse:
  - 1) 2024. aasta 1. jaanuariks, kui tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on suurem kui 5 MWth;
  - 2) 2029. aasta 1. jaanuariks, kui tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 1 MWth või suurem ja 5 MWth või väiksem

Uute MCPde keskkonnakaitseload peavad vastama määruse 44 nõuetele koheselt.

Üle 5 MWth MCP seadmed

- Kokku üle 60 keskkonnakaitseloa
  - **Tänaseks enamik vastavaid keskkonnakaitse lube muudetud**

Mida on vaja LHKs/taotluses muuta

Loa muutmise eelduseks on antud juhul loa muutmise taotlus (edaspidi ka taotlus), mille esitab käitaja.

Taotluses tuleb kindlasti:

- ◇ esitada andmed iga keskmise võimsusega põletusseadme ja selles kasutatavate kütuste kohta;
- ◇ hinnata vastavust heite piirväärtustele eraldi iga põletusseadme ja kütuse puhul
- ◇ ning sätestada, kuidas hakatakse tulevikus kontrollima heite piirväärtusele vastavust.

Kuna LHK on loa lisa ja aastatega on muutunud õigusruum, võib vajalik muutus võib olla laiem.

- ◇ Keskkonnakaitseloa muutmise taotlus peab vastama kõikidele asjakohastele kehtivatele õigusaktidele ning kajastama kogu käitises toimuvat või planeeritavat tegevust tervikuna.
- ◇ Load, mis on aga välja antud enne vastavate õigusnormide muudatuste jõustumist (enne 2020. a) ning mida pole vahepeal muudetud, ei pruugi täies mahus enam kehtivatele nõuetele vastata.

Avatud või mitteavatud menetlus?

- Keskkonnakaitsele luba võib muuta avatud või mitteavatud menetlusena.
- Avatud menetlus on tavapärane, mille eest võetakse riigilõivu ja mille tähtaeg on 3 kuud (6 kuud kompleksloal), kaasatakse ka nt piirinaabrid.
  - See on vaikimisi iga loa muutmine.
- Mitteavatud menetluse eest ei pruugita küsida riigilõivu (oleneb olukorrast) ja tähtaeg on 1 kuu (keskkonnaloal). Üldjuhul kaasatakse vaid KOV.
  - Saab rakendada, kui muutmise ja/või käitise mõju on väike. Nt vaja uuendada loal vaid MCP andmeid (eeldab mh, et on luba antud või muudetud peale 2019/2020 a).

Nimisoojusvõimsus

- **Kas põletusseadme nimisoojusvõimsusena arvestatakse antud katla jaoks projekteeritud maksimaalse kütuse niiskuse ja kasuteguri juures saadud väljundsoojusvõimsust?**
- Antud juhul huvitab meid soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus, mis on tootja poolt ette nähtud soojussisendile (sisse antava kütuse põhjal) vastav nominaalne võimsus. Väljundsoojusvõimsust ei vaadata.
- Nimisoojusvõimsuse arvutamise valem:
$$Q_{\text{kolle}} = B * Q_{\text{ri}}$$

kus

  - Q_{kolle} on kütuse põletamisel tekkiv soojusvõimsus (sisse antava kütuse järgi),
  - B on kütuse kulu (kg/s)
  - Q_{ri} kütuse alumine kütteväärtus (MJ/kg).
- See tähendab põletusseadme tootja poolt kaasa antud dokumentides või tehnilises projektis antud soojussisendile vastavat võimsust, millest ei ole kasutegurit maha arvestatud.
- Arvestatakse maksimaalset kütuse niiskust. Tuleb analüüsida, milline võiks olla maksimaalne, mida siis ka ületada ei tohiks.

Praktikas tekkinud küsimused

- Üldised andmed (taotluse vorm 5.2.) tuleb esitada kõikide MCPde kohta.
- Piirväärtuste andmed (taotluse vorm 5.4.7.1.) tuleb esitada kõikide MCPde kohta, millel on kehtiv või tulevikus kehtiv heite piirväärtus.
  - Piirväärtusi kajastavat tabelit ei ole vaja täita keskmise võimsusega seadmete korral, millele piirväärtust ei kohaldata (kunagi) - kuni 500 h/a (erandkorras ka 1000 h/a) töötavad seadmed.

Põletusseadmed, mis nt soojendavad läbi soojusvahetuspinna termaalõli, et selle kaudu omakorda anda sooja mingile protsessile, kuuluvad määruse reguleerimisalasse.

Praktikas tekkinud küsimused

Kuidas leida prognoositav kontsentratsioon?

- ◇ Võib näiteks teha põletusseadme/püüdeseadme tootnud tehase poolse dokumentatsiooni alusel (eelistatud).
- ◇ Võib loomulikult ka mõõta.
- ◇ Arvutamiseks ei ole otseselt ühest meetodit kehtestatud, võib kasutada vastavas määruses toodud eriheiteid (või muid).
- ◇ Piirväärtuste omavoliline taandamine heite kontsentratsiooniks ei ole aga õige lähenemine, kuna see on lihtsalt piirväärtuse teisele kujule viimine. See ei arvesta põletusseadme spetsiifikat piisavalt ning seetõttu annab moonduvad pildi võimalikust tegelikust olukorrast.
  - ◇ Sellisel juhul võib jääda märkamata potentsiaalne probleem, millega saaks proaktiivselt tegeleda ja luuakse vale arusaam teistele menetlusosalistele.
- ◇ Piirväärtuste taandamine kontsentratsiooniks on tinglikult võimalik vaid siis, kui selline lähenemine on lubatud (garanteeritud) seadme tootja poolt, kes tagab (dokumenteeritult), et seadmest tulenev heide jääb alla teatud kontsentratsiooni.

Heite prognoositav kontsentratsioon ja piirväärtused

- Arvutatud prognoositav kontsentratsioon annab indikatsiooni, kas põletusseadme puhul on ohtu piirväärtuste ületamise osas, kuid ei ole tõendus piirväärtustele vastavuse või mittevastavuse kohta.
  - Kui taotlusest tuleneb, et arvutatud heite kontsentratsioon võib olla üle piirväärtuse, siis loa andmist see otseselt ei takista, kuid käitaja peab sellele kindlasti tähelepanu pöörama ning meetmetele mõtlema hakkama.
- Määruse 44 kohaselt tõendatakse heite piirväärtustele vastavust määruse 3. lisa I osas sätestatud mõõtmiste alusel. Vääveldioksiidi heite piirväärtustele vastamise tõendamiseks võib kasutada ka atmosfääriõhu kaitse seaduse § 107 nõuetele vastavat heite määramise metoodikat.
  - Seega asjaolu, kas põletusseadme korral on lõpuks tagatud heite piirväärtus, selgub alles esimese vastava seire läbiviimise järel.

Seirenõuded loal

- Esimesed mõõtmised tuleb teha 4 kuu jooksul loa muutmisest (uue seadme korral andmisest/käitamise algusest),
  - siin ei saa KeA kaalutleda ega midagi muud otsustada, sest määrus (direktiiv) ei jäta selleks ruumi.
- Ka need põletusseadmed, millele piirväärtused ei kehti, peavad seirama COd.
- Mõõtmiste sagedused on erinevad, sõltuvalt võimsusest või töötundidest, kuid KeAl ei ole siinkohal kaalutusruumi.
- Seirata tuleb kõige saastavama kütuse heidet.
  - Kui seda seireperioodil ei kasutatud, siis selle kütuse heidet, mida kasutati.
  - Võib olla ka erandeid (nt seirata „tavapärasest“ kütust ja kui kasutati saastavamast reservkütust, siis see lisaks seirata).

Mis siis saab, kui ei saa tähtaegselt mõõdetud?

- Loaga sätestatud tähtaegu ei saa pikendada, kuna need tulevad määrusest.
- Kui selgub, et tähtaegselt mõõta ei õnnestu, siis anda sellest teada loa haldurile koos põhjuse ja eeldatava mõõtmise ajaga.
- Kui esineb objektiivne põhjus (käitis ei töötanud, labor ei tulnud) arvestame seda võimalusel oma menetlustes.
  - Kuid mõõtmised tuleb siiski esimesel võimalusel ära teha, sest tegemist on loa/määruse nõuete rikkumisega.
- Mitte jätta mõõtmiste tellimine viimasele minutile! Kindlam planeerida aasta (kütteperiood) ette.

Mis siis saab, kui seire näitab piirväärtuse ületamist?

- HPV ületamisel (mis selgub seire tagajärjel) algatab KeA üldjuhul haldusmenetluse, mille eesmärk on viia ettevõtte tegevus vastavusse HPVdega.
- Haldusmenetluse raames küsitakse välja tegevuskava koos tähtaegadega.
- Meetmete rakendamise tähtaeg peab olema võimalikult vara, st tegevus tuleb viia nõuetele vastavaks esimesel võimalusel.
- Haldusmenetluse tulemusena muutub nende meetmete täitmine kohustuslikuks.
- Igal juhul järgneb varem või hiljem loa muutmine ja meetmed kantakse loale.

KESKKONNAAMET

Täna!

dagmar.undrits@keskkonnaamet.ee

[KeA Kodulehel](#) on ka juhend: MCP juhend kliendile

